

NARODNI DNEVNIK

**Žaluje vsak dan opoldne, izvenredni no-
in praznikov.**

Uredništvo in upravnništvo:
NINON GREGORIČEVA ULICA ŠTEV. 12.
TELEFON ŠTEV. 552.

Neodvisen političen list.

UREDNISTVO IN UPRAVNIŠTVO:
NINON GREGORIČEVA ULICA ŠTEV. 12.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.
Plamenim vprašanjem naj se priloži znanje
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.000.

Subverzivni elementi.

Da je v naši državi korupcija silno razširjena, je znana stvar in škoda bi bilo vsake besede, ki bi jo porabili za dokaz njenega obstoja.

Nujno potrebno pa se nam zdi, da opozorimo na one subverzivne elemente, ki so glavni krivci te korupcije in njeni edini povzročitelji. In ravno na te ljudi se navadno najbolj pozablja.

Dogaja se, da uradnik, ki vsled mi-zerne plače in težkih rodbinskih razmer podležu izkušnji in za denar zlorabi svojo uradno moč. Brez vsakega dvoma je, da je ta hradnik zagrešil koruptno dejanje. Toda še bolj jasno je, da je neprimerno težji zločin zagrešil oni, ki je, poznavajoč uradnikovo bedo, prišel k njemu in ga z denarjem izvalil na nepošteno pot. Uradnik se je dostikrat s podkupnino rešil pred gospodarskim polomem, toda izkušnjavec ni bil nikdar v bedi, temveč vedno le spekulant na bedo drugega in brezvestnež, ki je hotel dobro živeti na škodo bližnjega in celote.

Ti, ki dajejo in ne ti, ki vzamejo, so glavni krivci obstoječe korupcije in s temi hiženami je treba enkrat temeljito in brezobzirno obračunati!

Ti ljudje so vzrok, da je vsa naša javna morala padla, da tudi že najpoštenejši ljudje mislijo, da se s pravico nikamor ne pride, da doseže pravico le tisti, ki ima denar za podkupovanje. In tako je mogoče, da so se celo nekateri sicer vse-skozi pošteni ljudje spozabili in plačevali podkupnino samo zato, da se jim je sigurno storilo to, kar jim po zakonu gre, mesto da bi odločno nastopili za svoje zakonite pravice. O tem bi trgovski svet vedel največ povedati.

Generalni štab teh podkupovalcev in spekulantov na slabe instinkte človeka pa se skoraj brez izjeme rekrutira iz internacionalnega židovstva in krogov, ki so znani po svojem avstrofilstvu. In ti plačanci mednarodnega kapitala so oni pravi subverzivni elementi, ki izpodkopujejo temelje naše države.

Ubijajo javno moralo, uničujejo značaj naših ljudi, nanašajo naši državi neizmerno gospodarsko škodo in izmogavajo našega delavca in kmeta do kosti. Z denarjem so si znali priboriti celo tak vpliv, da dosežejo celo z državno pomočjo svoje vedno samo destruktivne in roparske cilje.

Vsled teh vampirjev našega gospodarskega življenja plača država vsako stvar še enkrat dražje, kakor pa bi jo plačala, da nimajo ti ljudje svojih pristov vmes. In tu leži glavni vzrok, če nima država denarja. Vsako štedenje je iluzorno, če se z železno roko najprej ne zatre roparskega posla teh mednarodnih židov. Vsaka redukcija uradništva je le udarec proti našim lastnim ljudem, če ni najprej docela reducirano delo teh izkoriščevalcev.

Od prevrata delujejo te temne sile v naši državi in v pričo naše dobrosrčnosti, da gotovih lumparij niti razumeti ne moremo, smatrajo Jugoslavijo kot svoj plen. Sedem let se že vrši njihov roparski pohod na Jugoslavijo in sedem let je vsled teh ljudi konsolidacija Jugoslavije zavrtla. In sedem let že trpimo rop teh mednarodnih avstrofilskih in židovskih kapitalističnih banditov, ki so postali že tako predrzni, da segajo tudi po naših prvih podjetjih. Svoje roparstvo bi hoteli legalizirati in ne manjka dosti, da jim tudi namera uspe.

Pravi subverzivni elementi so ti ljudje in ne manjka dosti, da bo država še drugače začutila njih podlo početje. Vsi

Pred rekonstrukcijo radikalnega kluba vlade.

Beograd, 19. dec. Vesti o ostavki ministra za zgradbe g. Uzunovića so bile včeraj popoldne dementirane. Trdi se, da Uzunović ni podal nikake osebne ostavke, ampak da so vsi ministri korporativno dali Pašiću svoje mandate na razpolago, da bi tako omogočili rekonstrukcijo kabineta. Pričakuje se, da bo Pašić, ki se sedaj zdravstveno mnogo bolje počuti, kmalu prišel izmenjavati sedanje vlado. V političnih krogih vlada prepričanje, da bo ob tej priliki zapustil vlado minister prometa Anta Radojević. Kot njegov naslednik se imenuje sedanjí minister za poljedelstvo Krsta Mi-

lečić. Radikalni poslanci so sinoči večinoma zapustili Beograd. V političnem življenju je tako nastalo popolno zatišje. V parlamentarnih krogih se ne pričakuje nikake važnejši dogodki do takrat, ko se zopet sestane narodna skupščina. To se bo zgodilo 29. januarja 1926. V vladnih krogih se bo delalo na to, da se v kabinetu izvrše potrebne izpremembe in da stopijo v vlado one radikalne frakcije, ki so sedaj nezadovoljne z delom vlade. Pašić upa, da bo na ta način mogel pomiriti v radikalni stranki duhove, ki so sedaj zelo razjarjeni.

Velikanski kravali v češkoslovaškem parlamentu.

PEVSKI KONCERT STRANK.

Praga, 19. dec. Čitanje vladne deklaracije v parlamentu so poslanci opozicije spremljali z divjaškim kričanjem. Takoj po prvih besedah, ki jih je izpregovoril ministrski predsednik Švehla, je neki poslanec Hlinkine stranke vrget proti ministrskim sedežem svezenež spiso. Nastal je zaradi tega prepir in hrup. Švehla je kljub vsemu motenju naprej govoril, ali razumel ga ni nihče. Poslanci slovaške ljudske stranke so začeli prepevati »Hej Slovanik, nemški nacionalci pa »Deutschland, Deutschland über alles«. Ko so odpeli te pesmi, se je razgrajanje s prejšnjo silo ponovilo. Komunisti so se držali zelo rezervirano. Ko je ministrski predsednik končal svoj govor, so poslanci vladnih strank začeli peti državno himno. Med petjem so vladni poslanci stali, med tem ko opozicija ni hotela vstati. V razpravi o vladni deklaraciji je komunist Šmeral izjavil, da njegova stranka zahteva, da Češko-

slovaška takoj prizna sovjetsko Rusijo. Po njegovem govoru so še komunistični poslanci zapeli internacionalo. — V imenu vseh nemških strank je izjavil poslanec Keibl, da so 4 milijoni Nemcev v Češkoslovaški zapostavljeni, zato Nemci ne bodo Čehov nikdar pripoznali za svoje gospodarje, temveč zahtevajo zase samoodlobo.

Ministrski predsednik Švehla je v vladni deklaraciji izjavil, da bo sedanja vlada nadaljevala delo prejšnje vlade. S Poljsko je Češkoslovaška dosegla ure-ditev skupnih vprašanj. Švehla je govoril tudi o Locarnskem paktu ter je dalje naglasil, da se je Mala antanta z Jugoslavijo in Rumunijo ohranila pet let. Češkoslovaška tudi v bodoče ne bo spremenila svoje dosedanje linije v srednjeevropski politiki. Glede notranje politike pravi deklaracija, da bo vlada čimprej predložila parlamentu zakon o skrajšanju vojaške službe.

KRALJEVO POTOVANJE V ZAGREB ODLOŽENO ZA NEKAJ DNI.

Beograd, 19. dec. Minister prosvete St. Radić je bil včeraj popoldne na dvoru v avdijenci, ki je trajala od 5. do pol 7. Po avdijenci je bil za malo časa v svojem kabinetu. Sinoči je z brzovlakom odpotoval v Zagreb. V Beograd se povrne šele po katoliških božičnih praznikih. Prej bi se vrnil edinele takrat, ako bi to zahtevali kakí važnejši dogodki. Minister St. Radić se še ni definitivno odločil, ali bo potoval iz Zagreba v Sibe-nik, kjer bi se udeležil proslave tisočletnice hrvatskega kraljestva. Tudi se ni definitivno določeno, kdaj pride Nj. Vel. kralj v Zagreb. Vzdržuje se še vedno trditve, da bo kralj prebil katoliške božične praznike v Zagrebu ter obiskal tudi Ljubljano.

ODLIKOVANI MINISTRI.

Beograd, 19. decembra. Odlikovani so z redom sv. Save I. stopnje z lentjo razen Stefana Radića še ministri dr. Šuperina, dr. Krajač, Milan Simonovića, Anta Radojević in dr. Nikić. To so ministri, ki dosedaj še niso bili odlikovani. V zvezi s kraljevim potovanjem po Dalmaciji in

ljudje, ki so zapadli njih izkušnjavam, so tudi hočeš nočeš njih slepo orodje. Drže jih za vrat in tudi najmanjšo nepokorščino onemogočijo z grožnjo, da jih izroče sodišču. Ali je potem čudo, če bodo mogli ti avstrofilski krogi v slučaju potrebe nagnati svoje žrtve tudi na najbolj sramotno pot narodnega izdajstva in če bodo morale njih žrtve tudi opravljati špijske posle proti naši državi? Nedogledna nevarnost nam grozi od

teh ljudi in skrajni čas je, da se prične brezobziren in neodnjenljiv boj proti tem ljudem. Vsa javnost se mora udeležiti tega boja, ker vsa javnost je interesirana, da padejo ljudje, ki povzročajo draginjo, ki izmogavajo našo deželo in ubijajo javno moralo.

Zato vkup poštenjaki, da zatremo to internacionalno židovsko zalego, da oprostimo sebe od vampirjev!

Chamberlain se sestane s Čičerinom.

Rapallo, 19. dec. Včeraj je sem dospel angleški zunanji minister Chamberlain s svojo soprogo in deco. Informirani krogi trde, da se Chamberlain še danes dopoldne sestane s sovjetskim ljudskim komisarjem za zunanje zadeve Čičeriki pride v Rapallo.

PAPEŽ SKLIČE VESOLJNI CERKVENI ZBOR.

Rim, 19. dec. Današnja »Tribuna« piše, da namerava papež Pij XI. prihodnje leto sklicati vesoljni cerkveni zbor v Rimu. Tak zbor se že ni vršil od leta 1870, ko je bil papež prisiljen, da se zapre v Vatikan. Na zboru bodo prisostvovali tisoči škofov. Tam bi se imelo tudi rešiti vprašanje razmerja med Vatikanom in Italijo.

KREMŽARJEVA INTERPELACIJA.

Beograd, 19. decembra. Šef kabineta ministrstva za šume in rudnike je poslal časnikom naslednji demanti: Poslanec Kremžar in tovariši so stavili na ministra za šume in rudnike vprašanje v zvezi Trboveljske premogokopne družbe, v katerem trde, da je šef kabineta v ministrstvu za šume in rudnike po svojem zaupniku dvignil pri Francosko-srbski banki tri čke Trboveljske družbe. Ta trditev je lažniva in izmišljena.

FRANCOSKI INDUSTRIJCI V OBRAM- BO FRANKA.

Pariz, 19. dec. Delegacija industrijev iz severne Francije je posetila finančnega ministra Doumerja in mu predložila jako zanimiv načrt za saniranje francoskih financ. Med drugim so industrijci predlagali, da najame vlada posojilo 10 milijard frankov, bodisi v notranjosti bodisi v inozemstvu. Za obrestovanje tega posojila bi jamčila celokupna francoska industrija na ta način, da bi dajala v ta namen 10% vseh svojih letnih dohodkov. — Doumer je na ta predlog načelno pristal in ga bo sprejel v svoj finančni načrt.

POSKUSI ZA OŽIVLJENJE LEVEGA BLOKA V FRANCIJI.

Pariz, 19. dec. »Petit Parisien« piše, da si skrajni levičarji prizadevajo ponovno združiti vse stranke levičarskega kartela in tako preprečiti politiko, ki bi bila orientirana na desno in kakor se jo že inaugurirali nekateri člani Briandovega kabineta. Zlasti vstop Doumerja v vlado je dovedel levičarje do tega, da strnejo vrste in ponovno poskušajo tudi sodelovanje s socialisti. — Kakor javljajo listi, je število poslancev kartela levece padlo na 280, tako da nimajo več večine v parlamentu.

SOVJETI POZDRAVLJAJO RIZO KANA.

Moskva, 19. dec. »Izvestja« v uvodnem članku srčno pozdravljajo, da je zasedel prestol novi perzijski šah. V članku se naglašja, da je stara perzijska dinastija vodila politiko, kakoršno je narekovala Anglija. O novi Perziji se pričakuje, da bo sklenila najožje politične in gospodarske zveze s sovjetsko Rusijo.

ODREDBE PROSVETNEGA MINISTRA.

Beograd, 19. decembra. Ukrep prejšnjega prosvetnega ministra, da se ukinejo nekateri razredi na gimnazijah, se sedaj popravlja, tako da ne bodo dijaki prisiljeni ostati dalje časa brez učenja. Hkrati se mora popraviti stanje, do katerega je bil doveden šolski pouk zaradi ukinjenja gimnazijskih razredov.

Koroška gebata v avstrijskem parlamentu.

(Slovenec v zabavo in — pouk.)

Za današnji dan so napovedovali nemški nacionalci vpad Orjuna na Koroško. Tega sicer ni bilo, kajti nacionalcem se je sanjalo, ali zaradi teh sanj smo imeli v dunajskem parlamentu dva dni prav poučno debato, ki jo moram poročati tudi našemu ljudstvu v zabavo in — pouk, zapomnite si: v pouk!

Povod tej debati je dala interpelacija nemških nacionalcev Klimanna, Grailerja in dr. Angererja na zunanjega ministra proti socialdemokratskemu poslancu Falleju, ki ga dolže veleizdaje, ker je govoril na nekem shodu v St. Jakobu o potrebi zaščiti koroških Slovencev.

Ze »Arbeiterwille« je ostro zavrnila to interpelacijo. Med drugim pravi: »V čem bi obstojal zločin, če bi Falle tudi res rekel, da je treba slovensko manjšino ščititi? Od kdaj je v Avstriji varstvo narodne manjšine veleizdaja? Varstvo narodnih manjšin ni v Avstriji samo zakonito jamčeno, temveč se samo ob sebi razume...«

V parlamentu je odgovoril interpelantom najbolj posl. Aanton Falle sam. Glavne misli so:

Res je, da je v zadnjem času postala prav močna iredentistična agitacija na jugu. Treba pa je pripomniti, da večina slovenskega prebivalstva na Koroškem je bila in je zvesta republiki Avstriji. Ze svoječasno glasovanje na Koroškem je dokazalo, da je bila le manjšina za združenje z Jugoslavijo in ako bi se glasovanje zopet vršilo, bi bil uspeh za Avstrijo še boljši. — Slovensko prebivalstvo je torej po večini miroljubno in le prav majhno število slovenskih agitatorjev je jugoslovenskega mišljenja. Interpelacija mi predbaciva, da sem na nekem shodu nastopil za obrambo slovenske manjšine na Koroškem, da ogrožam edinstvo Koroške, kar je pa golo izdajstvo (nackter Landesverrat).

V resnici pa je položaj tak, da nemški nacionalci na Koroškem naskoke iredente na ta način odbijajo, da sklicujejo protestna zborovanja in prireajo pohode v slovensko ozemlje. Jaz pa sem temu nasproti zastopal stališče, da moramo s slovenskim prebivalstvom na Koroškem v miru živeti in da morajo taki pohodi tudi zveste koroške Slovence (Kärntner treue Slowenen) pognati v iredentski tabor. Iz tega, da sem nastopil za narodnostni mir, so mi naprtili veleizdajo. Ta očitek moram najodločneje zavrniti. — V resnici pa je nemško-nacionalni boj proti jugoslovenski iredenti le krinka za boj proti socialnim demokratom, in ako nastopimo proti tako grdemu političnemu sredstvu, nas imenujejo izdajalce. (Živahno odobravanje med socialnimi demokrati.) — Ta neumna interpelacija je političski jako škodljiva. Jaz zagledam izrečno ugotavljam, da varstvo slovenske manjšine na Koroškem ni nikakale veleizdaja, marveč da je to samoposobi umevno, in trditve v interpelaciji, da je to veleizdaja, nič drugega mi nego intamno obrekovanje. (Lebhafter Beifall bei den Sozialdemokraten!)

V petek je odgovarjal Falleju dr. Angerer: »Oba naroda na Koroškem živita od nekaj v miru med sabo, narodnostnega boja ni bilo nikoli. Le neka neznana manjšina se je vedno trudila, da takozvane koroške vinčarje spremeni v Slovence po kranjskem tipu. Na čelu takega gibanja so slovenski duhovniki, ki nočejo mirnega sožitja obeh narodov... Ravnanje poslanca Falleja obsojamo, ker na Koroškem niti ni kakor narodne manjšine, ki bi bila varstva potrebna. — Nam ni treba šele pripovedovati, da je treba miru med narodi. Mi mislimo, da ravnanje kakoga Korošca, ki izjavlja, da na Koroškem živi zatirana manjšina, kateri šele moramo prinesiti mir, pomaga samo kranjskim Slovincem... V borbi za domačijo, za obrambo meje, so vse stranke edine. (Posl. Sailer: Zakaj prirejate v čisto slovenskih občinah hackenkrouzlerske demonstracije?) Mi ne; ni je stranke, v kateri ni ekstremov. Po naši volji ni, ako se umetno moti mir; neumnosti se pojavljajo v vsaki stranki. (Socialni demokrati živahno ugovarjajo.) Na take posamezne slučaje se ni treba sklicevati. — Zatevamo, da zunanje ministrstvo obrača več pažnje dogodkom ob koroški meji, da se pravočasno popravljajo pretiravanja kranjskih časopisov, ki pripovedujejo, kakor da so na Koroškem Slovenci zatirani in krajšani v svojih pravicah; treba je, da se zamaše usta duhovnikov, ki mesto medsebojnega miru propovedujejo sovraštvo in končno je treba: da posvetne oblasti postopajo enakopravno z Nemci in Slovenci; stojimo na stališču: da Slovenci uživajo popolno enakopravnost v kulturnem, gospodarskem in političnem oziru... wie sie die Deutschen selbst in Kärnten besitzen.« Slovensko misleci na Koroškem nimajo vzrokov za pritožbe, marveč Nemcem prijazni Slovenci (die deutschfreundlichen Slowenen), ker se trpe zdržbarije onih duhovnikov in se ne oziroma na njihove želje, n. pr. za zgrdnbo železnice na vzhodnem delu in davčne olajšave.«

Posl. Falle mu je takoj odgovoril. On ni dejal v St. Jakobu, da je slovenska manjšina potrebna zaščite... Manjšina Slovencev je jugoslovenskega mišljenja, večina pa je »Kärntner treue«. Največ 10.000 glasov dobiva narodna stranka. V St. Jakobu je dejal, da je treba previdnosti in pameti. Podfikanje, ki so ga interpelantje vzeli iz »Deutschösterreich«, odločno zavrže. Dr. Angerer je zelo nepreviden, da porablja za obrekovanje poslance členek notoričnega lista za obrekovanje. — Nacionalci menijo, da se je treba boriti proti iredenti z izjavami in s tem, da onemogočajo jugoslovenske privredne Mi pa menimo, da se oblastniji tu, ki imajo nadzorovati sumljive skupščine in gledališke predstave, ne na nekoliko mladih Hackenkrouzlerjev. — Ali nemški nacionalci ne rutijo, da se toli dozdajali v Ljubljani stotero pretiravajo? — Ne razumem, kako pridejo nemški nacionalci do tega, da socialne demokrate zmerjajo z — izdajalci

(Landesverräter), dasi vedo, da je bilo nad 50% padlih (1919 in 1920) organizovanih socialnih demokratov. Odločno zavrže trditve, da so izdajalci...

Krščanskosocialni poslanec Paulitsch (duhovnik iz Celovca) omenja govorice o tajni pogodbi med Italijo in Jugoslavijo glede zasedbe Koroške in Tirolske v slučaju Anschlusa in pravi: »V kolikor morem položaj presoditi, si ne morem predložiti, kako naj bi bila izvedljiva taka stremjenja ob nasprotujočih si gospodarskih in političskih razmerah med Jugoslavijo in Italijo in z ozirom na Zvezo narodov. Take vesti je treba sprejemati z rezervo in bilo bi le pozdraviti, da bi se zlasti koroško prebivalstvo po takih vesteh ne razburjalo. Tam preko Karavank so neka stremjenja, da bi glasovalno ozemlje ali dele njega priklopili Kranjski. Tudi posamični duhovniki so za to. Toda ne le duhovniki, je ljudi vseh stanov, ki enako delajo. Na očitke, da se višja cerkvena oblast premalo briga za želje nemškega prebivalstva v slovenskih krajih (in slawischen Gegenden), je vzrok ta, da bi mogla pošiljati v take kraje le take nemške duhovnike, ki so popolnoma vešči tudi slovenskemu jeziku. — Odločno pa zavracam razne vesti, kakor da Koroška trepeče pred vpadom, ki bi se imel izvršiti 12. t. m. Ta dan prav tako ne bo vpadla Orjunašev (Orjunabanden), kakor ga ni bilo 1. ali 4. decembra. Ta skrb pa je pridrila po celi Koroški do zadnje doline, kar je gospodarsko neugodno vplivalo. Pisava časopisov, posebno dunajskih, ni bila »einwandfrei« in srečna. — Korošci v tem vprašanju ne poznamo ne skrbi ne bojznosti. Prepričan sem, da Beograd nima v tem oziru prav nikakega interesa, da bi karkoli počel. Ako pa bi se kake tolpe (Banden) drznile, da bi prestopile skalne meje koroške dežele, potem se prepričajo, da bo ljudstvo prav tako odločno branilo svojo domačijo, kakor je to z uspehom storilo 1. 1919 in 1920. (Živahno ploskanje.) Tako prosim, da presoiate razmere. Le nič skrbi in nič bojznosti! Mi bomo na svojem mestu in homo branili, kar nam je najsvetejše, svojo koroško domovino! (Burno odobravanje in ploskanje.)

Tako je končala debata o koroškem vprašanju, ki je zanimiva na marsikatero stran. Predvsem nam priča, kako primitivne, že davno zastarele pojme imajo Nemci vseh strank brez razlike o — koroških Slovincih. Tudi nemški duhovnik Paulitsch (Ali je bila njegova mati Nemka?) nima boljšega vpogleda nego nacionalci Angerer, a socialni demokrat Falle se očitno zelo bori med resnico in predsodki. — Falle je sicer priznal, da je število Slovencev dosti večje, nego jih izkazuje statistika; po številu glasov pri volitvah ni soditi, ker je veliko Slovencev organizovanih socialnih demokratov, a takozvani »deutschfreundliche Slowenen« da so čisto navadni renegati. Drugače pa se Falle ne loči dosti od ostalih strank. On govori o neki zaščiti narodnih pravic, o neki ravnopravnosti, ali tudi nacionalci dr. Angerer se je širokoustil: »Wir wollen den Frieden mit den Slowenen und haben ihn immer gewollt; wir stehen auf dem Standpunkte, dass die Slowenen die volle Gleichberechtigung in kultureller, wirtschaftlicher und politischer Beziehung haben sollen, wie sie die Deutschen selbst in Kärnten besitzen!«

To so lepe besede, ali doslej samo besede. Na Slovincih je, da primejo Angererja in Nemce sploh za besedo, ki naj postane meso in zagotovi na Koroškem tisti mir, ki ga hočejo celo nacionalci.

Naloga Slovencev po tej debati je ta-le: Predvsem je treba poskrbeti, da dobe tudi Nemci jasno sliko o položaju koroških Slovencev. Treba jim je natočiti čistega vina, da Slovenci ne priznavamo položaja, ki ga je ustvarila sistematsko germanizacija celoga stoletja. »Die deutschfreundlichen Slowenen«, ki pa molijo in kolnejo še vedno slovenski, so izrodek nam sovražnega sistema in zahtevamo, da se Nemci ne sklicujejo na tako duševno robstvo enega dela našega koroškega ljudstva. Mi zahtevamo tisto kulturno enakopravnost, ki nam jo oznanja celo dr. Angerer, za vse Korošce enako: zahtevamo pošteno slovensko šolo s slovenskimi učitelji, ne Nemci ali nemškutarji, ali tako šolo, da se otroci naučijo tist državnega jezika, prav tako, kakor so urejene nemške šole v Jugoslaviji.

Ali prav z ozirom na to debato v avstrijskem parlamentu in na zatrjevanje enakopravnosti kor. Slovincem — z ozirom na poseben odbor koroškega deželnega zbora, ki proučuje to enakopravnost, — z ozirom na to, da se Jugoslavija v interesu prijateljskega sožitja z Avstrijo zanima za pošteno zadovoljitev vseh pravihnihtv zahtev koroških Slovencev, kakor se avstrijski Nemci za Nemce v Jugoslaviji, — z ozirom na dejstvo, da se voditelji vojvodinskih Nemcev v svojem interesu zanimajo za koroške Slovence, ker čutijo neko zvezo med svojo usodo v Jugoslaviji in usodo koroških Slovencev in Gradiščanskih Hrvatov v Avstriji, z ozirom na to, da je vsled takih še ne urejenih odnosov tudi usoda nemških in slovenskih manjšin v... drugih državah bolj težka, — prav radi tega vsega bi bilo prav zdaj najbolj umestno, da jugoslovenska vlada predloži dunajski, da izmenjata paritetno komisijo, ki natančno določi po priznanju čiste reciprocitete narodne in kulturne pravice obeh manjšin. V to komisijo naj pošlje Jugoslavija tudi dr. Krafta ali sporazumno kakoga drugega vojvodinskega Nemca. — To bi bil enkrat pameten, pozitiven korak za rešitev vseh sporov med Avstrijo in Jugoslavijo glede na narodne manjšine, kar kvari po-olnoma prijateljske odnose med obema državama. — Ako Beograd ne misli na teke potrebe, zganite se rodoljubi vseh strank v Ljubljani in spravite to vprašanje v pravi

tir. Da so te moje besede tiskane baš v »N. D.«, naj nikogar ne moti! Ali pač?

Pripominjam še, da je jugoslovenska vlada veliko preslabo dementovala nameravani vpad Orjuna 1., 4. ali 12. t. m. na Koroško. Verujem, da med idealisti Orjunaši ni tako neumnih otročajev, ki morda res mislijo na take avanture. Orjunaši bi na Karavankah izkpraveli, a fašisti bi šli na sprehod do Ljubljane! — Kdor danes na take polomije misli, zasluži, da mu oblečete prisilni jopič in mu nategnete ušesa! — Vladin dementi bi moral odločno zanikati podobne norosti od strani Orjuna ter izjaviti, da so take ve-

Odmev Radičevega shoda v Mar boru.

Maribor, 16. decembra.

Kakšen vtis je napravil govor gospoda prosvetnega ministra Stjepana Radića na mariborsko javnost? — Če hočemo odgovoriti na to vprašanje, se moramo ozreti nazaj, da vidimo, kako je ta javnost pričakovala njegovega prihoda. Tu lahko rečemo, da z res velikim zanimanjem ali bolje — z veliko radovednostjo in z nič manjšo skepsjo. Sedem dolgih let je ta javnost čitala goľovo vsak dan v našem časopisu o nekem Stjepanu Radiću, vedela je torej, da se nahaja tam doli nekje preko Sotle, poznala je tudi iz »Kopriv«, kjer se je čisto od srca smejala karikaturistovi iznajdljivosti in vse, kar je čitala, in vse, kar je videla, je bilo tako, da je moralo v njej vzbuditi predstavo, da je ta tolikokrat imenovani mož neka posebnost, kuriozitetna prve vrste, sicer pa demagog in še kaj hujšega. Da, za one, ki slepo verujejo časopisju svoje stranke, pa naj je to že SDS, SLS ali katera druga, je bil Stjepan Radić pravi — bav-bav.

Tako si ga je naša nekritična javnost predstavljala in tako ga je tudi pričakovala. Naravno, da govorim tu le o tisti javnosti, ki ga je tokrat prvič videla ali se vsaj prvič resno pogledala v njegovo in njegove politične bistvo, ker bi o njegovih prišasih govoriti bilo odveč. Sele tik pred njegovim pojavom si je ta javnost skušala še enkrat v duhu predočiti ono sliko, ustvarjeno pod vplivom sugestije, nasprotne g. Radiću. Kakšno presenečenje potem, ko je prišel, ko je stal tu živ, ko je govoril!

Resnični, živi Radić ni hotel in mogel v okvir one v fantaziji skonstruirane slike. Pričakovali so demagoga v opankah, pa je prišel povsem korekten, že na pogled simpatičen mož; pričakovali so strastnega grogovnika, pa je prišel miren pridigar, poln globoke seljsko - politične religije; pričakovali so frazerja, ki operira s »šlagerje«, pa je prišel resen in globoko nabražen politik. — Saj to ni on, saj to ni tisti iz — »Kopriv«! — To je bil prvi vse-slošen vtis, ki ga je napravil g. Stjepan Radić na mariborsko javnost.

In njegov nedeljski govor? — Da, ta govor. Videli smo ljudi, ki so prišli na shod vsi prepolni odločne volje upreti se, vsaj v svojem sreju, v svoji duši, njegovim besedam, pa so poslušali tako pazno in radovedno, kakor posluša ljudstvo pridigarja v cerkvi. — Saj govoru izbornu, resno in — čisto drugače, kot naši govorniki. — Nočem pretira-

Politične vesti.

— »Slovenec« odgovor. Na naš uvodnik o popolni zgrešenosti gesla: Katoliki vkup! je odgovoril včerajšnji »Slovenec« z uvodnikom. Ne spušta se sicer v debato in niti enega našega argumenta ne skuša ovreči, temveč odgovarja le indirektno s tem, da ponavlja svoje geslo, da se morajo vsi katoliki združiti v eni politični stranki. To pa zaradi tega, ker je po »Slovencu« vera v resnici v nevarnosti. T dokazuje »Slovenec« z raznimi preganjanji duhovnikov, z njih slabimi plačami in s pomanjkanjem spoštovanja s strani vladnih predstavnikov do škofov. Na vse te tožbe »Slovenca« je reči sledeče: Nikakor ne tajimo, da so se pripetili slučajji, ko se ni postopalo z duhovniki na najbolj korekten način. Toda enako je brez dvoma, da tudi duhovniki niso brez krivde in da so bili tudi med njimi ljudje, ki niso dovolj spoštovali države. Predvsem pa je nesporno, da bi bili odnosi med državo in cerkvijo vse bolj pristrčni, če ne bi nekateri duhovniki tako strastno služili političnim strankam. Zlasti ob volitvah se je to vedno dogajalo, in če je prišel v ustavo »kancel-paragraf«, je prišel edino kot obrambno sredstvo. Sicer pa do danes še niti en duhovnik tega paragrafa ni občutil. — »Slovenec« piše dalje, da se nikoli noben katoličan ne bo bratil z boljševiki. Spomin »Slovenca« je silno kratek, ker notorično je, da se je pri ljubljanskih volitvah ne samo bratila, temveč naravnost zvezala s komunisti in sam knezoško je volil v skrinjico, kjer so se zbirali glasovi tudi za komunistične mandate. — Sicer pa »Slovenec« in SLS en nasvet. Kakor se da gospodarske interese Slovenije braniti le v vladi, tako se tudi verske in cerkvene interese ščiti najbolje v vladi. SLS pa dela čisto nasprotno in pri vsaki priliki in nepriliki išče boj z reprezentanti države. Ko je prvič prišel prosvetni minister v Ljubljano, je »Slovenec« klical k demonstracijam proti njemu. In vendar ni prosvetni minister vrnil milo za drago, temveč popravljal je bila krivica učiteljem, pristajem SLS in samostanske šole so ostale. Gospodje od SLS naj najprej revidirajo svoje postopanje do države, potem pa smejo tudi upravičeno zahtevati, da ustreže država vsem njihovim upravičnim zahtevam. S pretiranim opozicionalstvom pa se ne služi cerkvi, še manj pa se služi veri, če se hoče postaviti fronto med državo in cerkvijo.

— Interpelacija poslanca Kremžarja. Posl. Kremžar in tovariši so vložili na ministra za šume in rude interpelacijo, v kateri pravilo med drugim, da je hotela vlada z dvanajstimi odpravitimi naredbo, po kateri morajo

sti izmišljene na Koroškem v vse druge nego poštene namene, kakor je podobno dejal tudi posl. Falle, da so hoteli nacionalci udariti socialiste, ko so ropotali proti slovenski iredenti. Zdaj je dana prilika, ki bi se morda ne vrnila tako kmalu! Začnite vendar enkrat praktično delati za koroške Slovence! Najprej treba — živeti, ne umirati, ne izginjati s površja, treba narod naš na Koroškem ohraniti, okrepiti ga, potem šele morda misliti, kaj bo dalje z njim! Zganite se! Ne deklamacij, čas je ugoden za koristno delo!

A. G.

vati na škodo one objektivnosti, ki doseže vedno več kot najboljša demagogija, zato tudi ne trdim, da bi si bil g. Radić s tem prvim prihodom v Maribor pridobil bogvebi koliko pristavev med tistimi, ki so ga pričakovali tako, kot sem omenil spočetka, dosegel je pa brez dvoma pri ogromni večini onih, ki so ga videli in slišali, da ga sodijo danes drugače, precej drugače, nego so ga sodili prej. Če ga še ne cenijo kot voditelja, ga cenijo vsaj kot nasprotnika — in tudi to je veliko v strankarskem in vobče političnem življenju.

Na račun iste prej omenjene objektivnosti moram pa cmeniti, da je ostal gotov procent tudi še po Radićevem obisku pri starih, po našem časopisju skonstruiranih nazorih in sodbah. Tako je vedno, pa je bilo tudi sedaj, zato so gostilniške in kavarniške debate o Radiću, ki izpolnjujejo večinomato totedenske konverzacije, tudi prav zanimive, včasih celo zabavne. Kontroverze so tu in tam prav ostre in stara kompaktna omizja se krhajo — vse radi Radića. Oni, ki jih je Radić spremljal vsaj v temeljnem naziranju o njem, izražajo to spremembo javno in prihajajo s tem pri onih, ki so ostali nedostopni, v krog »političnih osumljencev«. Tako se je zgodilo, da je že marsikateri prišel na sum, da se nagiblje na Radićevo stran, da ni več »trden« in »zanesljiv«, čeprav seveda še ne misli vstopiti v ZSKL.

Izven vsakega dvoma je končno tudi, da je Radić pridobil s svojim nastopom nekaj resničnih pristavev, ki mu ostanejo. V tem oziru je bil uspeh g. Radića v Mariboru pozitivnejši nego v Ljubljani; kar končno tudi ni čudno, saj je že pri zadnjih volitvah dobil v našem mestu nad 700 glasov, dočim ni dobil v Ljubljani še nobenega. Pa tudi naša oblast je različna od ljubljanske in tu je Radićevo pridobivanje brezdvomno. Ne pomaga nobena negacija, to je dejstvo, močnejše nego prazno klerikalno deklamiranje o nepremagljivosti Koroškeve fronte. Ta fronta se krha na več straneh, najbolj pa tam, kjer pritiska g. Radić. To bodo pokazale gotovo prihodnje volitve.

Tak je vtis, ki ga je napravil g. Stjepan Radić v nedeljo na mariborsko javnost. O njem se v Mariboru še danes govori in se bo brez dvoma govorilo še nekaj dni in celo tednov. Vsi shodi so bili doslej pozabljeni prej, nego bo ta. In tudi to je uspeh — stvaren ali nestvaren — to je zaenkrat vseno.

—v.—b.—

premogovne družbe plačati od vsake tone 5 dinarjev za obnemogle delavce. Ta namera da je vsled odpora opozicije (in vladne večine) padla. Prometni minister je dalje zahteval, da Trboveljska zniža ceno premo-gu za 15%. Trboveljska je bila pripravljena to storiti, če se ji dovoli, da zniža delavcem plače za 10%. Vlada da je bila pripravljena to dovoliti. Trboveljska pa da je začela zmanjševati produkcijo, da bi mogla opravičiti znižanje delavskih mezd. Na drugi strani pa je znano, da so dobili Trboveljske naravnost ogromni, Trboveljska zato tudi najmanj ne varčuje z denarjem in na novem-terski seji upravnega sveta Trboveljske je bilo sklenjeno plačati 2 in pol milijona v propagandne svrhe. Ta vsota se je izplačala s tremi čeki. Prvi ček da je dvignil pri Francosko-srbski banki po svojem zupniku kabinetni šef v ministrstvu za šume in rude, druga dva čeka pa je dvignil zastopnik du-najske Länderbauke g. Deeser pri Jadransko podunavski banki. Ta denar da je bil name-njen za strankarsko časopisje in v zvezi s tem da je tudi trgovska transakcija, s ka-tero naj dobi prodajo trboveljskega premoga družba Kaufmann in drug v Brodu na Savi. To bi se imelo definitivno skleniti na seji Trboveljske, ki bo danes na Dunaju. Inter-pelanti sprašujejo na podlagi tega ministra za šume in rude, kaj mu je o vsem tem zna-no, če je on res v zvezi s to prodajo in za-hitevanje, da poda minister na interpelacijo ustmen odgovor v skupščini, takoj ko se ta sestane. — »Slovenec« pravi, da je izzvala ta interpelacija v Beogradu veliko znanima-nje in da so tudi radikalni mnjenja, da je tre-ba narediti red pri Trboveljski. Bi nas iz-redno veselilo, če bi se to tudi res enkrat storilo.

Za Božič in Novo leto:

Šivalni stroji Excele

Volesa

Radio-apar ti

»lejša darila!

J. GOREC. Palača Ljubljane št. 11. kr. dlt. banki

Spectator:

Zrcalo slovenskega bistva.

Zdi se — in odlični sodobni duhovi nam prištevajo to okolščino v breme — da smo, Slovenci, šestokrat skregani z zgodovinsko resnico. Ali še bolj: da ji ne upamo pogledati iskreno v oči. Naši publicisti ki je takoj neugodno, če je treba ugotoviti historična fakta, ki jih morda ne moreš spraviti v ad-ekvatnost sodobnega dnevo-političnega razvoja. To je razlog, ki me je napotil, da podam slovenskemu občinstvu zelo zanimiva izjava-nya znanega manjšinskega publicista dr. Camillo Morocutti, v naši sredini bivajočega Nemca, ki je s svojim stvarnim delom na ženevskem kongresu narodnih manjšin pokazal, da je popolnoma zavarovan proti očitku »pangermanizma«. Dr. Morocutti — kot izvr-šen poznavalec ljudske in individualne psihe — je namreč objavil v »Cillier Zeitung« zelo obširen članek o vprašanju narodnih manjšin na Koroškem in v Sloveniji, zahtevajoč v smislu ženevskih zaključkov popolno reci-pročnost manjšinske politike. »Narodni Dnevnik« je že opetovano poudaril, da je treba iz-koreniniti dvojno mero z vsemi njenimi kvar-nimi posledicami: ne more in ne sme biti razlike med koroškim Slovincem, ki je pri-padnik avtohtonega ljudstva, in med Nemci v Sloveniji (v kolikor so lojalni državljani), ki so bili — in to je treba s slovensko od-kritostjo priznati — kot »kolonisti« izza pre-tekla in polpretekle dobe v naši sredini pio-nirji kulture. Da se pa načelni nasprotniki te »germanofilske« teze ne bodo preveč upla-šili oziroma ozlovoljili, naj govori dr. Moro-cutti, ki piše sledeče:

Smislu zgodovinske resničnosti ne odgo-varja in globljega pogleda, morfološko-histo-ričnega aspekta (Spengler) ne pokazuje, kdor meri velik zgodovinski razvoj in njegove fa-ze z malenkostnega vidika dnevne politike. Kaj, če bi nemški zgodovinarji prišli z na-cionalnim reklamacijskim gibanjem, s po-sebnim oziranjem na nekdanji »römisches Reich deutscher Nation«. Ne bodimo smešni! Ker je pa v slovenski javnosti razširjeno mnenje, da so naši Nemci zgolj kolonisti, tuji in pri-tepeni, ki avtohtonemu slovenskemu ljud-stvu niso prinesli nič drugega kakor »jarem«, »sesanje krvi« in »raznarodovanje« — je po-trebno vprašanje: kako neki je to, da so Slo-venci po več desetletnem suženstvu davčno najjačja pokrajina, dežela brez analfabetov, najveštnjih in najposobnejših uradnikov, deželna priznane čistosti, reda, zmožnosti in varčevanja. Slovenija ima največ šol, lepo in-dustrijo, omrežje električnih central, v njej prebiva narodno probujeno ljudstvo z vzor-nim društvenim in kulturnim življenjem, ti-skom itd. ter z najrazvitejšim kmetijskim gospodarstvom. Kako neki, da je ta narod to, kar danes tvori njegovo bistvo? Duh tega tiranstva je res moral biti strašen in bruta-len, zlobnejši nego duh turških tlačiteljev v Srbiji in pa nekdanjih Avarov, ki so jih Slo-venci in Nemci skupno zadrževali na obzidju krščansko-germanskega zapada. Od tistega časa — za vladavine Sama v XII. stoletju — spadajo alpski Slovani v območje zapadno-germanskega kulturnega kroga. 13. stoletje

obsegajoča zgodovina kulturne in življenske skupnosti je uvrstila alpske Slovence (Slo-vence) v laustisko-gotski krog kulturnega življenja. Spomniti se je treba, kako je Ba-varec Tasilo pokristjanjeval koroške (karan-tanske) Slovence, nadalje na ustanovitve opa-tije Kremsmünster, na solnograško nadško-fijo, na Primoža Trubarja, kateremu je Hans von Ungnad tiskal biblijo v Wittenbergu v glagolici. V zvezi s tem je par figur: tu je Celjan Preprost, kanonik pri Sv. Stefanu in rektor dunajske univerze († 1505), Tomaž Prelokar, zaupnik Friderika III. in cesarja Maksimilijana, ki je postal 1491 škof v Kon-stantci in nemški knez. Sladkonja je umrl l. 1522 kot dunajski škof. Tu je arheolog Tyf-ferius iz Laškega, Celjan proš Munič v Pöllau-u (1600), nadalje Slovenec Garbitius, profesor grščine v Tübingenu, da ne pozabim čebelarja Janša, generala Bazeja, matematika Vego in kneževsko-bavarskega rezbarja štamp-pilji, Franca Segar iz Novega mesta. Očitna je sorodna bistvenost nemške in slovenske lite-rature, nemškega in slovenskega gledanja na svet in življenje. Vse to in še mnogi drugi momenti, imena, dokazi itd. govore o intimni pripadnosti alpskih Slovanov k zapadno-germanskemu kulturnemu krogu.

Ta kulturni krog — nadaljuje dr. Moro-cutti — pa kljub temu nacionalnemu sovra-stvu v zadnjih treh desetletjih in navzlic sve-tovni vojni ni bil razdejan. Tudi Nemci so organski združeni v tem krogu. Dokaz žive kulturne zajednice je Hugo Wolf, rojen iz krila južno-alpskega nemštva, s svojim fau-stiško-dualističnim bistvom, ki ga je Francoz Romain Rolland orisal v svojem »Sean Chri-stopha«-u. Iz te organske celine so izšli filozof Carneri (v Mariboru) in istotako admiral Tegethoff, znani kemik in nosilec Nobelove nagrade Pregl, pesnik Goll, glasbenik Pepo Marx, grafik Luigi Kasimir, pisateljica Mar-gareta Weinhandl-Glantschnigg in še mnogo drugih več. Ravno tako pa so tudi Slovenci zapadnjaki. Njihova kultura je plod zapadno-germanskega duha. To velja o njih načinu življenja, o stilu in civilizaciji. Poslanec Ewald Ammende iz Revala, dober poznavalec ruske duše, se je ob priliki svojega obiska čudil neslovanski mentaliteti Slovencev. Ali Slovenci res ne vidijo zgodovinskih dejstev, ali vidijo res samo spačeni obraz krčevitega nacionalizma, kakor se je razvil v zadnjih 30 letih na žalost pri Nemcih in drugih na-rodih zapada? Razvojna faza nacionalizma pričanja s francosko revolucijo in končuje s svetovno vojno. Tudi ob koncu tridesetletne vojne niso hoteli takratni fanatiki verjeti v konec konfesionalnih borb in vendar je to bil pričetek konfesionalne tolerance in svobode vesti. Tako pa je svetovna vojna konec na-cionalizma. In v tem je — piše dr. Moro-cutti — tragična napaka Slovencev: izbrisati hočejo stoletni razvoj iz krvi in kulture in nas Nemce sovražijo i nadalje kot koloniste in pritepence, ne uvidevajoč, da nastaja sre-di streznjenega nemštva nova Evropa svobode vesti.

Znamenje časa.

(Zborovanje NRS v Mariboru.)

Za zadnjo soboto je sklical mestni odbor NRS v Mariboru svoje zaupnike v dvorano gostilne pri Puntigamu na Meljski cesti. To zborovanje, ki je bilo zamišljeno le za ožje število zaupnikov, se je spontano razvilo v velik shod, ki je zelo karakterističen za se-danje politične razmere. Dvorana se je po-polnoma napolnila, tako da so morali zboro-valci v velikem številu ostati v sosednjih prostorih, velik del pa je moral oditi do-mov, ker vobče ni nase več prostora.

Po daljšem času se je NRS v mariborski oblasti popolnoma konsolidirala in zjednila svoje vrste v enotno falango. Pri zadnjih volitvah je postavil Oblastni odbor samostojno listo z dr. Ravnikom na čelu, medtem ko je en del z dr. Mullerjem in dr. Pfeiferjem, Dolničarjem itd. na čelu vstopil v Narodni blok. Vsaka teh struj je imela svoje uspehe, ker se je na eni strani ideja samostojne stranke in neodvisne organizacije krepko razvila, na drugi strani pa je tudi Narodni blok samo vsled tega sodelovanja radikalov mogel izvršiti svojo historično nalogo, ki se je končala s porazom defetizma in z vse-državnim sporazumom obeh najmočnejših strank NRS in HSS.

Novi politični položaj, ki se je pričel s sporazumom in katerega razvoj so samostojni demokrati proti lastni volji s svojo neodkri-tostrano politiko v Narodnem bloku in z brezglavim pobijanjem sporazuma izdatno pospešili, je tudi ustvaril vse predpogoje se-danji konsolidaciji NRS v mariborski oblasti. NRS dobiva v Sloveniji vedno večji pomen, ker prevzema sedaj tudi nalogo SDS na eni strani in ker na drugi strani z ustvarjenjem enotne napredne fronte skupno z Zvezo slov. kmetijskega ljudstva ogrožava do sedaj vse-mogočno SLS.

Sobotno zborovanje je pokazalo, da se ši-roski krogi volilcev tega novega položaja do-bro zavedajo. Vsem je jasno, da sta se tako SDS, kakor tudi SLS s svojo najmanj sedaj nepravilno ideologijo in brezupno nepolitič-no taktiko postavili v brezizhoden položaj,

da sta popolnoma osamljeni v celi državi ter da morata v bližnji prihodnosti vedno bolj padati v politično brezpomembnost.

Sobotnega zborovanja se niso udeležili samo široki krogi tukajšnje inteligence, zla-sti državnega uradništva, temveč tudi delav-stvo, obrtniki, pridobitni krogi itd. Poročila dr. Ravnika, dr. Mullerja, Janka Tavčarja in govori prof. Škofa, dr. Pfeiferja, dr. Gras-sellija in drugih odličnih pristašev stranke so bili z velikim navdušenjem in odobravn-jem sprejeti. Pokazala se je popolna eno-dusnost glede taktike in idejne smeri in se je zlasti z odobravanjem vzelo na znanje, da število članov posameznih organizacij po sklenjenem sporazumu rapidno raste in to ne samo v mestu Mariboru, temveč zlasti tudi na deželi. Tajništvo sprejema mnogo-brojne prošnje, da se priredijo na deželi zborovanja in ustanovijo organizacije in to v krajih, kjer so preje dominirali izključno po-litični nasprotniki.

Zborovanje, ki je trajalo nad 5 ur, je na-vdalo vse prisotne s trdno voljo ustvariti močno NRS v mariborski oblasti in s pre-pričanjem, da bo državnozborna delegacija NRS iz Slovenije po prihodnjih volitvah v okviru vsedržavne NRS v Beogradu brez-dvomno uveljavila pred najvišjim forumom vse upravičene gospodarske in socialne tež-nje Slovenije in z vztrajnim delom pridobila slovenskemu nazaj tiste pozicije v državni poli-tiki in gospodarstvu, katere smo izgubili po krivdi SLS in SDS. Treba je namreč po-udariti, da so odločilni krogi NRS v Beogradu sprejeli z velikim odobravanjem vest kon-solidacije stranke v Sloveniji in da so po-slali zagotovila, ki popolnoma opravičujejo naš optimizem.

V soboto, dne 19. decembra, se vrši ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih Narod-nega doma proslava 80-letnice predsednika ministrskega sveta in načelnika NRS, g. Ni-kolaja Pašiča. Vabljeni so vsi pristaši NRS s svojimi družinami, kakor tudi vsi drugi simpatizerji stranke in častilci velikega ju-goslovanskega državnika. Radikal.

Franciji in ni se bilo treba bati, da se jim raditega stori najmanjše hudo. Svoboda pre-prijanja!

Neprijetno pa je človeku, ko vidi toliko akademske mladine na potih, ki so jih že ge-neracije pred njimi zapustile kot pogubo-nosne. Dijaška sekcija rojalistične organizaci-je »Action Française« je sklicala to zboro-vanje, isti dan in isto uro, ko je pacifistična liga za ohranitev človečanskih pravic imela svoj miting. In skoro samo iz vrst akademi-ske mladine se rekrutira vojska tega svoje-vrstnega fašizma.

(Fašizem nastopa tu tudi še v drugih for-mah — ta čudna epidemija, ki grasiira med malomeščanstvom, med »srednjimi« sloji vse-ga sveta, ta zadnji aktivni protest politeli-gence proti izločenju iz državne uprave, ču-dna mešanica diktature, zaščite malega člove-ka, nadstrankarstva in obenem slepo in po-slušno orožje velekapitala ima tudi v Franci-ji svojo službeno organizacijo, uniformirano (srajce modre barve!), ki je bolj radi osebnih kot programatičnih razlik nasprotnica Léon Daudet-ovih nacionalistov.)

Mladini se hoče aktivnosti. Akcija — to je geslo dneva, geslo, ki je zna izkoristiti le skrajna levica in skrajna desnica. Dokler Mussolini še ni populariziral ideje fašizma, so se vsi reakcionarni, protiljudski, antiko-ektivni elementi v republikanskih državah zbirali pod zastavo monarhizma. Fašizem je druga, modernjša in predvsem aktivnejša iz-daja. Na Francoskem pa se je ohranila tudi še ta prvotnejša forma in niti Charles Mou-rras niti Léon Daudet nista človeka, ki bi hotela likvidirati na ljubo Georgu Valois-u — uskoku iz njih vrst, očetu francoskega fa-šizma italijanskega kova.

Razen povdaranja monarhistične misli (pripravljenega imajo nekega Bourbo-na, ki naj zasede prestol po revoluciji) so jim težnje približno enake. Jezikovna in duševna kultura tudi!

V oglasu študentov čitam med drugim: »študentje! Položaj današnje Francije ne pu-šča nikogar ravnodušnega. Francija — zna-govalka, je plen finančnikov, ki jo rapidno tirajo v propast. Nemčija nam je zanesila voj-no v Maroku in Siriji. Zavezniki hočejo kon-trolirati naše življenje. Ali vidite, kam je pri-peljala Francijo njena demokracija? Uničimo republiko, principi demokracije ne bodo ni-koli vrnili deželi reda in napredka. Samo dedna, nacionalna, antiparlamentarna in de-centralistična monarhija nam lahko zopet upostavi socialen mir. — Tovariši! Ko je no-tela neka kreatura parlamentarnega favoriz-ma zasedi stolico na univerzi, (misljen je re-publikanec profesor Scelle) ste jo pregnali in z njo vred ministrstva, ki nam jo je hoteli vstiliti: (Minister Albert Landkoletni kravali bodo gotovo čitateljem v spominu.) Vaša ak-cija pa bo tudi dovolj močna, da bo pregnala »odrgo politikov, ki vodijo Francijo v pro-past. Mladina bo rešila državo. Ljudstvo je že zavrglo ideje demokratizma, ono hoče napre-dek in blagostanje!«

Njih idejni prvobornik je pisatelj Charles

Maurras, človek, ki piše baje izmed vseh so-dobnikov najlepšo francosčino. Organizator in sijajen govornik je Leon Daudet, čigar zveze s francosko težko industrijo so notorične. Kljub temu (ali bolje: ravno zato) v svojih govorih ne priznava oficelnim politikom desničarskega, nacionalističnega kartela. Mla-dina je danes po vsem svetu antikapitalistič-na in s to psihozo računajo tudi politični agentje velekapitala. Omamba Briand-a, Caillaux-a, Louchet-a etc. izzove v dvorani tuljenje in življenje.

Med govorniki so vse glave integralnega nacionalizma. Admiral Schwerer (po imenu sodeč gotovo čistokrvni Francoz!) konstatira, da je njegova generacija vzrasla v dobi re-publikanskega fetišizma, ona ni imela Maurra-ja, da bi jo vodil, ni imela te sreče, zato je vse njeno upanje — mladina. Potem toži, da je tudi armada okužena z republi-kanskimi in demokratičnimi načeli. Režim da ubija oficirjem značaj, ker smatra sploh ta stan za manjvreden (inferioren). Potem nastopi profesor juridične fakultete Berlin: Vi ste reakcija na nemoč, v kateri smo se nahajali pol stoletja. Imate pravico, priti z novim redom, novim duhom, duhom Franci-je. Vi reprezentirate višjo kulturo. Za njim Charles Maurras. Brez glasu, govori skozi po-jačevalca, sikajoče, nervozno, desna roka ne-prestano pri ščipalniku. V nasprotju z dru-gimi govorniki se poslužuje pisanega teksta. Skrbno pripravljen govor, močni stavki, pro-žeti nacionalnega šovinizma. Martini Réal del Sartre, predsednik akcijskih čet (Camelots du roi). Naša generacija je generacija vojske, — vi ste generacija zmage. 1908 leta smo se v tem okraju morali skrivati, štirje smo takrat ustanovili naš red, danes nas je petindvajset-isoč. Za njim še neki kipar, zopet profesor juridične fakultete in neki polkovnik. Stavki, ki sem si jih zapomnil: varujte se iluzije združenih držav Evrope; varujte se utopije nadvlade enega razreda nad drugim; nismo za diktaturo — Millerand je bil diktator, in to je bila smešnost, diktator je lahko edino kralj; etc. ...

Kot zadnja točka programa Léon Daudet, burno aklamiran. Duhoviti in šegav. Dobro rejen, kratke brke, zalito lice, živahne neve-like oči, izza ovrtnika se mu že pojavlja ma-šoba »druge brade«. Desno roko v žepu, z levo gestikulira. Med govorom hodi nepre-stano ob rampi tja in sem. Tip zadovoljnega buržuja. In on pove, zakaj še niso izdali pa-role za diktaturo. Javno mnenje je danes ta-ko, da se ne veruje niti v diktaturo srajce, ni-ti v diktaturo fraka. Ako pa diktatura nima za sabo javnega mnenja, mora slej ali prej propasti. (Mož računa z dejanskim stanjem v Franciji.) Naš cilj: po kratki vladni direktori-ja — kralj. Naš diktator je kralj — to je for-mula A. F. (Action Française) to bo jutri tu-di formula vsega naroda. (Mož ne računa z dejanskim položajem. Hvala Bogu — dvatisoč študentov še ni cela Francija.)

Konec. Poje se »Royal«. Pred izhodom stot-nja policije. Vzdiki »Vive le roi« zamrejo v dvorani in ne dosežejo ulice. — Mir.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 19. decembra: Profesor Storiein. — Red F.

Nedelja, 20. decembra: Ob 15. uri popoldne. »Pegica mojega srca«. Ljudska predstava po znižanih cenah. — Izven. — Ob 20. uri zvečer »Druga mladost«. Ljudska predsta-va po znižanih cenah. — Izven.

Pondeljek, 21. decembra: »Krpam mlajšic«. — Red E.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 19. decembra: »Orfej v podzemlju«. — Red A.

Nedelja, 20. decembra: Ob 15. uri popoldne

»Glumači, »Favova noč, »Svatovac«. Ljudska predstava po znižanih cenah. — Izven.

Pondeljek, 21. decembra: Zaprt. Torek, 22. decembra: »Eva«. Gostovanje Zdenka Knittla. — Red F.

Palček Potep, pravljica igra v treh de-ja-njih. Spisal A. Pajmč. — V založbi »Svete Vojske« v Ljubljani je izšla kot prvi zvezek nove serije protialkoholne knjižnice mladinske igra, ki bo vsem knjižnicam in otroškim odrom tako dobrodošla.

Igra je zelo posrečena, kjer so jo igrali, so dosegli prav lepe uspehe in je ne morejo prehladiti. V resnici: igrica je tako otroško preprosta, pa vendar tako neprisljano vzgoj-na, da tudi za odraslega človeka ne more ostati brez vpliva.

Igro toplo priporočamo vsem društvom, posebno pa mladinskim knjižnicam in od-rom. Stane 5 Din ter se naroča pri »Svete Vojske«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja »GAZELA«-milo, ima prijetno delo in je hitro gotov. Iaz ne perem nikdar z drugim kakor z »GAZELA«-milom.

Dnevne vesti.

ZBOROVANJE NA UNIVERZI.

Včeraj, v petek 18. t. m., se je vršila ob 15. izredna skupščina ljubljanske akademsko mladine, da protestira proti nameni ukinitve in vsake okrajne posameznih fakultet ljubljanske univerze. Kot prvi je govoril pred polno zborovalno dvorano predsednik SSLU jurist Maček. V svojem govoru je povdarjal, da je ljubljanska univerza prva reprezentanca Slovencev, ustanovljena po stoletnih slovenskih željah, javen simbol bratstva Slovencev, Hrvatov in Srbov ter viden znak narodne svobode. S svojim delom si je univerza pridobila mednarodni sloves in kvalifikacijo, dani so ji vsi predpogoji za eksistenco, neupravičeno so vse tendence štedenja, kajti, kar se prištedi pri znanstvenih zavodih se drugod bridko mašuje. Sploh pa, kako štedenje bi bilo, ako se vzame tam, kjer je malo in da tja, kjer je veliko.

Kot drugi je govoril filozof V. V. Sloveška univerza je predmet vse slovenske ljubezni. Tu, na stikališču treh kultur, je eksistencija univerze upravičena in neobhodno potrebna. Kruta žalitev vseh Slovencev bi bila, ako se jim vzame univerzo kot najvišje kulturno žarišče in to sedaj, ko so Slovenci dokazali visoko stopnjo svojih znanstvenih zmogljivosti. Iz lastnih moči vzdržuje naš narod to velepotrebno institucijo, dasi jo država le skromno podpira. Na podlagi števil, ki jih je sestavil dr. Hinterlechner, je dokazal, da je porabila dosedaj ljubljanska univerza le 0,67% vseh državnih izdatkov. Torej ne bi bila njena okrajna nikak akt štedenja. Govornik je govoril, da se ni akademska omladina prva podala v boj in da so jo prehiteli naše javne korporacije, kakor politične, tako gospodarske in kulturne. Vendar ne bodo ljubljanski akademiki nikdar dovolili niti najmanjšega krčanja kakoga, še tako neznatnega univerzinega oddelka. Z njimi bo stala v boju tudi vsa javnost.

Kot tretji je govoril v imenu marksistov medicinar Mrzelj, ki je naglašal, da se govori ravno sedaj o štedenju, ko se je gospodarski položaj države znatno izboljšal. Statistika dokazuje, da Slovenija propada, z njenim premoženjem in delom pa se dviga gospodarstvo države. In sporedno s stremeljem, da se oslabi gospodarstvo Slovenije, je tudi tendenca demontaže univerze, kakor tudi drugih institucij in višjih uradov. Govornik je ostro protestiral proti nameni ukinitve univerze.

Končno se je prečitala soglasno sprejeta resolucija, ki ugovarja vsaki nameni proti univerzi in zahteva njeno izpolnitev.

— Manifestačna zborovanja državnih nameščenecv in vpokojencev se vrše v nedeljo, 20. t. m. ob 10. uri dopoldne po vseh večjih krajih naše države. Na teh zborovanjih bodo javni nameščenecv, posovno opozorili vlado na njeno dolžnost ter dvignili glas proti vednemu odlaganju rešitve njihovih vitalnih vprašanj. V Sloveniji se bo zborovalo v Mariboru, Ptuj, Celju, Krškem, Novem mestu, Kranju in v Ljubljani. V Ljubljani je »Osrednja Zveza javnih nameščenecv in vpokojencev za Slovenijo« sklicala takšno zborovanje v »Ljudski dom«.

— Protestni shod v zadevi taksnega zakona. Kakor že naznanjeno, se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani protestni shod v zadevi taksnega zakona, katerega sklicujeta notarska in odvetniška zbornica skupno z gospodarskimi organizacijami. Ker poseja taksoni zakon tako globoko v naše gospodarske razmere, je pričakovati, da se shoda polnoštevilno udeležijo vsi prizadejani sloji. — Za sklicovalce: Notarska zbornica v Ljubljani, dne 17. decembra 1925. Predsednik: Hudovernik.

— »Uradni list št. 111 z dne 12. decembra 1925 prinaša: Pravilnik o poslovanju dispanzerjev za matere, dojenčke in male otroke in pravilnik za opravljanje državnih strokovnih izpitov v rudarskem resortu ministrstva za šume in rudnike.

— Nov dnevnik. Kakor čujemo, prične izdajati z novim letom G. Anton Kristan nov socialističen dnevnik. Glavni urednik lista bo G. Golouh.

— Kilogram kruha 7 Din. Iz Bugojna poročajo, da se prodaja tam kg kruha po 7 Din. Bugojno ima torej v tem oziru rekord v vsej državi SHS.

— Pobijanje stanovanjske bede. Splitska občinska uprava je podvzela korake, da zgradi prihodnje leto za ljudi, ki nimajo stanovanja več stanovanjskih hiš. Hiše bodo obsegale 140 stanovanj.

— Mestni muzej v Šibeniku. Kakor poročajo iz Šibenika, se odprli v kratkem muzej. Muzej se nastani v bivši cerkvi »Vseh svetnikov«, ki jo sedaj v to svrhu adaptirajo.

— Razpisana mesta. Odda se mesto diplomiranega živnozdravnika za ormoški sodni okraj s sedežem v Ormožu. Prošnje je oddati najkasneje do 1. februarja 1926 pri okrajnem zastopu v Ormožu ter mesto pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrajnem sodišču v Mariboru. Prošnje je vložiti do 16. januarja 1926 pri predsedništvu okrajnega sodišča v Mariboru.

— Priprave za gospodarsko konferenco. Svet Zveze narodov je sklenil, da se ustanovi iz strokovnjakov obstoječ odbor za pripravo gospodarske konference.

— Fašisti zatrli »Mattino«. »Mattino«, najbolj razširjeni list južne Italije, je moral radi energičnega pobijanja fašizma prenehati izhajati. Fašisti so proglasili v vsej neapeljski provinci zoper list bojkot ter preprečili tudi njegovo razpodelitev v inozemstvo. Tako je postalo izdajanje lista praktično nemogoče med tem, ko je vodil Farinacci najostrejšo kampanjo za ideje, ki jih zastopa.

— Fašistovska politika glede posejil. Iz Rima poročajo: »Uradni list« priobčuje dekret z dne 10. dec, ki določa, da ne smejo javne institucije in trgovske družbe najemati v inozemstvu nebenih posejil z rokom

nad 1 leto, razven, če dobe za to posebno dovoljenje od finančnega ministrstva.

— Izgredi zaradi lakote v Hamburgu. Na trgu pred mestno hišo v Hamburgu je prišlo v sredo do velikih izgredov brezposelnih. Zbrala se jih je velika množica in kričali so: »Mi smo lačni!« Policija je množico razkropila. Več oseb je bilo aretiranih.

— Narasčajoča brezposelnost na Dunaju. Število brezposelnih na Dunaju, ki dobivajo podporo je naraslo v prvi polovici meseca decembra za 8967 na 83.588, 4716 brezposelnih, ki živijo izredno podporo pri tem ni vstetih.

— Revolucija žandarmerije v severni Irski. Irski žandarmerija je bila z londonsko konvencijo ukinjena. Opuščeni žandari so se izvedbi določb konvencije zoperstavlili. Zasedli so vojašnice ter aretirali svoje oficirje. Uporniki zahtevajo odškodnino 200 funtov sterlingov za osebo. Notranji minister je izjavil v parlamentu, da so zahteve orožništva nesprejemljive. Vlada je nato sklenila, da dobi vsak opuščen žandar s trenutkom odpustitve dvomesečno plačo. Stvar še ni likvidirana.

— Lepa policija. V Ukrajini so oblasti revidirale policijo. Rezultat je bil sledeči: odpuščenih je bilo nič manj kot 1026 uslužbenecv, ker so bili v zvezi z zločinci. Od teh 1026 uslužbenecv je bilo 715 navadnih policistov, 78 detektivov, 288 pa policijskih šefov. Koperirali pa so 3 gospodje policaji z zločinci zato, ker so večinoma sami bivši zločinci. Od šefov je bio 20% zločinskih elementov. Policija je v Rusiji tako zaničevana, da noče noben pošten človek pri njej služiti. Vsled tega je morala pustiti oblast na raznih krajih zločinske elemente na njihovih mestih, ker ni bilo mogoče dobiti namestnikov.

Pred nakupom

Vaše zimske obleke poselite našo veliko izbiro raznovrstnih oblačil za gospode in dečke

Jos. Rojina, Ljubljana.

— Eksplozijska katastrofa. V gradu grofice Marije Esterhazy v Talloso pri Galatini se je pripetila eksplozijska katastrofa, ki je zahtevala več človeških žrtv. V gradu je stanoval bivši italijanski poročnik Virgilio Cerezetti s svojo soprogo, rojeno grofice Marije Esterhazy. Pri njem se je mudil ravno njegov advokat, ko je nastal v gradu nenadoma kratak stik. Ker ima grad lastno električno centralo z Diesslovim benzinmotorjem, je hotel sofer Aleksander Paulik zvišati pritisk bencina s tem, da je prilič oglikove kisline. Neposredno nato se je začela močna detonacija. Silni zračni pritisk je vrigel na stopnicah stoječe osebe na tla. Sofer je bil takoj mrtev. V bližini motorja se nahajajočega delavca J. Kargerja, ki je imel v usodepomen trenutku opravka pri motorju, je strgalo na kose. Grofici je odtrgal železen drobec kos bedra. Cerezetti si je pretresel možgane. Vsi ostali so bili težje ali lažje poškodovani.

— Petres. Kakor se poroča iz Teherana, je bil v provinci Kherassou močan potres, ki je porušil mnogo hiš. Tudi tamkajšnji brzojavni urad je uničen. Dve vasi sta popolnoma porušeni. Število mrtvecev in ranjenecv je neznatno.

— Nesreča na cestni železnici. V Harkovu se je pripetila ted dni težka nesreča na cestni železnici. Med vožnjo na nekem klancu je odpovedala pri nekem vozu zavora, vsled česar je skočil voz s tira ter se zaletel v neko hišo. Pri tem je bilo 7 oseb ranjenih, 42 pa težko poškodovanih.

Najlepša praktično uporabna božična in novoletna darila priporočila tveka

FABIANI & JURJOVEČ

manufakturna trgovina

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

— Nesreča v kamnolomu. Iz Monakovega poročajo: V nekem kamnolomu pri vasi Fürstenstein, nedaleč od Passau-a, se je utrgala vsled teže ledu in snega velika piast zemlje in kamenja, ter zasula 8 delavcev, zaposlenih na dnu kamnoloma. Doselej so izkopali šele 3 mrtvece. Ker obsega pogreznjeni material okrog 4000 m³, bodo trajala dela 2 dni, dasi koplje 200 mož. Vsi ponesrečenci so družinski očetje.

— Velik požar. V enem od najbolj obljubljenih mestnih okrajev Newyorka je izbruhnil požar, ki je upopelvil veliko stanovanjsko hišo. Ognjegasci so rešili 16 rodbin, 5 žensk in 1 moški je poginilo v plamenih.

— Učigalne bombe na fašistovskem shodu. Te dni je imela v Parizu shod skupina dijakov fašistov. Tekom zborovanja je hotel govoriti tudi voditelj novo ustanovljene zveze francoskih fašistov Georges Valois. Do tega pa ni prišlo, ker so inscenirali nasproti, ki veliko protimanifestacijo, ki se je izpremenila končno v splošen pretep, tekem katerega je bilo vrženih iz ene ali druge strani nekaj vžigalnih bomb, vsled česar so se vžigale tapete. Policija je ugotovila, da je pripadala večinoma izgrednikov »Action Français«, iz katere so izšli ustanovitelji francoskega fašizma.

— Kriminalna senzacija v Newyorku. Newyorkski listi poročajo v senzacionalni kri-

minalni aferi, katere junak je Mihael Euright, brat newyorskega policijskega predsednika Eurigha. Mihael Euright je bil na svoji pristavi aretovan pod obdolžbo, da je ubil v prepiru svojega najboljšega in najstarejšega prijatelja Timothyja Shea-ja. V Eurightovem stanovanju je bila najdena kmalu potem, ko so našli v bližini hiše Shea-jevo truplo, čigar glava je bila presekana s strašnim udarcem s sekiro, krvava sekira in s krvjo prepojena obleka. Sosedje so izpovedali, da so čuli nekoliko prej, da sta se prijatelja srdito prepirala: Obdolženec taji.

Ako hočete doseči uspeh, se morale posluževati pecivnega praška in vanilin sladkorja znamke „AURIA“.

— Monstreproces v Osijeku. Iz Osijeka poročajo: Dolgotrajna preiskava zoper roparskega morilca Ivana Galina in tovariše je končana. Glavna obravnava je razpisana za 8. februarja 1926. Državno pravnišstvo je obtožilo Ivana in Joza Galina, Toma Szava, Gjura Coviča, Stipa Dogana in Ivana Nevestića radi roparskega umora, goljufije, 23 roparskih umorov in 15 tatvin. Zoper Ivana in Joza Galina se predlaga smrtna kazen, zoper Gjura Coviča dosmrtna ječa, zoper ostale obtožence ječa do 20 let. K obravnavi je povabljenih 56 prič in 22 pravih udeležencv.

— Beg igralke s poglavarjem vlomilske tolpe. Subretka Cetina Bianci, znana rimska igralka, je lepa deklica, ki je napravila naglo kariero, tako, da ji tudi finančno ne gre slabo. Boleha pa že od svoje rane mladosti na pretrani castitelposti in neodoljivem hrepenjenju po razkošju. Zato je živela preko svojih razmer ter vedno razmišljala, kako bi prišla do bogastva. Pred kratkim ji je predstavila neka koleginja nekega Andreja Licatija, ki je zatrjeval, da je ministerialni tajnik ter, da ima v Siciliji velika posestva. Licati je jel igralki na vse pretege dvoriti, in posrečilo se mu je, da ji je znešal možganke, kljub temu, da se je tekem časa izvedelo, da ni nič drugega kot poglavar tolpe lopovov. Pregovarjal je igralko, naj potuje z njim v Monte Carlo, češ, tam bosta v igralnici priigrala velike svote denarja, nakaar bosta živela potem več mesecev v razkošju. Igralka se je dala končno pregovoriti. Te dni je zbrala v gledališču vso svojo dragoceno toaletno ter ukazala portirju, da jo natoži na pripravljen avtomobil. Toaleta je veljala 16.000 lir ter se ni bila plačana. Gledališki podjetnik se je zavezal za plačilo v obročih kot porok. Ker se je zdelo stvar portirju sumljiva, je podjetnika obvestil, podjetnik pa je prijavil stvar policiji, ki je ustavila prihodnje jutro avtomobil na ulici. V avtomobilu je sedela igralka Licati in neki Rus, član njegove tolpe. Igralkine priljage ni bilo več na avtomobilu, pač pa so našli kovčeg, napolnjen z znamenitimi igralnimi kartami. Preiskava je ugotovila, da sta Licati in Rus dva od policije že dolgo časa iskana individija, nameravala podvzeti z igralko turnejo po svetovnih kopalniščih, kjer bi bila igralka zapeljavala bogate kavalirje v igro, nakaar bi jih bili pustolovci z združenimi močmi »akubili«. Vsi trije so bili aretirani. Še isti dan je našla policija vso igralkino priljago.

Najbolj hvaležna in času primerna BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA SO IRPEŽNA GORKA OBUTEV IN OBLAČILA.

Za mal denar nabavite vse vrste istih esinole v detajlni trgovini konfekcijske tovarne

FRAN DERENDA & CIE

LJUBLJANA

Gradišče 4. Erjavčeva c. 2.

Telefon interurban 249.

— Tragedija mladega zaljubljenega para. Iz Marien-Bada poročajo: V Schönau-u je umrla te dni 19letna deklica, ki se je imela te dni poročiti. Med tem, ko je oznanjeval zvon njeno smrt, je sklenil njen zaročenec, da ji sledi v smrt. Zapustil je pismo, v katerem prosi, da ga pokopljejo z njo v skupnem grobu. Nako si je vpihil z revolverskim strelom luč življenja. Njegovi želji so ustregli.

— Poglavar roparjev stražil dvorni vlak. Rumunija ima zopet enkrat senzacijo, kakršne se v drugih državah ne dogajajo izlepa. Tomescu, poglavar roparske tolpe, je nastopil kot komandant varnostne straže na dvornem vlaku, v katerem se je vozil prestolonaslednik Karel iz Sinaje v Bukarešto. Brzovlaku sta bila priključena v Sinaji dva dvorna vozova. V vagonu II. razreda enega od voz je sedel neki nadporočnik v paradni uniformi s službenim znakom. Na koridorju so stali 4 orožniki s puškami na ramah. Ko je zahteval sprevidnik od poročnika vozne listke, je odlegovoril gospod poročnik, da so podstojeci mu orožniki straža dvornega voza. Sprevidnik se je stem odgovorom sadovoljno prijel pozneje kontrolor, je bil. Ko pa je prišel pozneje kontrolor, je bil. Ta je namreč zahteval »Od-

prto povelje«. Poročnik se je izgovarjal, da je dobil povelje, da spremlja dvorni vlak neprichakovano, vsled česar je pozabil »Odprto povelje« v žepu bluze, ki jo je imel v onem trenutku na sebi. Na prihodnji postaji Ploesti je javil kontrolor zadevo postajenačelniku, kar je imelo za posledico, da je bila žandarmerija v Sinaji telegrafično vprašana, če je stvar resnična. Izkazalo se je, da orožništvo ni poslalo nobene straže na dvorni vlak. Tedaj se je telefoniral sem in tja, da naj se straža prime, ker mora biti žandarmerijski poročnik identičen s Tomescujem. Ko je prišel vlak v Bukarešto, ga je takoj obkolila državna policija, toda straža je med tem izginila. Sedaj iščejo oblasti poglavarja roparjev Tomescuja s polno paro zaman po vsej okolici.

— Neprijetna podobnost. Julius Bab, znan berlinski kritik in pisatelj, je imel te dni v Freiburgu neprijeten doživljaj. Neki pustolovec, ki mu je popolnoma podoben, je izkoristil to dejstvo na ta način, da je izvršil pod Babovim imenom celo vrsto goljufij. Freiburgska kriminalna policija je zamenjala original s plagijatom ter je pisatelja aretovala. Sebe, ko se je Bab na podlagi listin nepobitno legitimiral, so ga zopet izpustili.

— Vlak zavozil v fronto. Iz Pekinga poročajo: Mednarodni vlak, na progi Thientsin—Peking, v katerem so se vozili potniki iz Angleske, Amerike, Japonske in 4 komisarije Zveze narodov, se je znašel te dni nenadoma sredi bojnega polja, kjer so se vojskovele čete Li—Cing—Linova s četami Yauthsuna. Vlak se je moral seveda nemudoma obrniti. Od potnikov ni bil nihče ranjen.

— Najdba draguljev v moskovski palači. Podoben slučaj kot se je pripetil svojedčasno v Jusupovi palači v Leningradu, se je pripetil te dni v palači grofa Uvarova v Moskvi. Ko so poslopje te dni prezidavali, so našli v zidu na zbirko krasnih draguljev.

— Maribor zoper »bubikopfc«. V nekem mariborskem listu je divjal zadnje dni boj »za in proti« »bubikopfc«. Udeleževali so se ga zastopniki vseh slojev prebivalstva. Sprva se je zdelo, da bodo zmagali zagovorniki kratkih ženskih las. Boj je postal vedno bolj ljut in končno je prišlo do glasovanja. Vsem je bilo oddanih 1521 glasov. Od teh jih odpade na mesto Maribor 1121. Ostale glasovnice so prišle iz drugih krajev države. V Mariboru je bil rezultat glasovanja sledeči: Zoper »bubikopfc« je bilo oddanih 573 glasov; za »bubikopfc« 456, nevtralnih je bilo 92. Moški so se odločili v boju radi bubikopfa s približno 86% za dolge lase. Udeleževali so se boja z ne večjo vnemo kot ženske. To naj bo mladim ženskam, ki si do sedaj še niso pustile ostrici las, v svarilen zgled. Za najboljšo odgovore so dobile na podlagi izreka razsodišča, obstoječega iz 3 dam in 3 gospodov sledeče osebe nagrade: Prvo darilo Herman Zeuz, Maribor; drugo ga. Ottilija Eberhardt; tretje pa gđ. Lia Popović iz Ljubljane.

Reklame ne potrebuje

O. BERNATOVIČ

ker se blago radi svoje kvalitete in cene samo priporoča!

— Paderevskijev prst. Paderevski si je poškodoval te dni pri nekem koncertu prst. Razbijal je s tako silo po glasovirju, da si je zalomil noht. Kljub temu je igral do konca. Klavirski virtuos je zavaroval pred vojno vsak svoj prst za 5 milijonov dolarjev.

— Srečke loterije Jugoslovenske Matice so danes naprodaj samo še v pisarni Jugoslovenske Matice, Selenburgova ulica 7/II. Zrebanje se vrši v nedeljo ob 3. uri popoldne v Narodnem domu. Izžrebanih bo skupno 27 števil. Prvi dva številki zadeneta vsaka po eno motorno kolo, ostalih 25 pa po eno navadno kolo trdke »Peugeot«.

— Potnikom, ki prihajajo v Ljubljano je gotovo zelo ustreženo, da imajo na glavni moderni tlakovani Miklošičevi cesti poleg drugih tudi veliko manufakturno trgovino »Oblacilnice«, kjer si lahko nabavijo hitro in poceni vse potrebno za obleko, perilo itd.

— Trgovci, ki ne prodaja »Pekatek«, ni pravi trgovci, ker le z izbornim blagom pridobi odjemalce.

Ljubljana.

1— Gremij trgovcev naznanja, da bodo v nedeljo, dne 20. t. m. trgovine dopoldne odprte.

1— Gremij trgovcev v Ljubljani poziva članstvo, da se polnoštevilno udeležijo shoda v nedeljo dne 20. decembra 1925 ob 11. uri dop. v Narodnem domu. Shod sklicujejo vse gospodarske organizacije za revizijo zakona o taksah. — Načelstvo.

1— »Dom«, stavbena zadruga državnih nameščenecv in vpokojencev, r. z. z. o. z., v Ljubljani, sklicuje izredni občni zbor na dan 20. decembra 1925 ob 10. dopoldne v salonu pri »Levu«, Gospodarska cesta 16 z dnevnim redom: 1. Sprememba združnih pravil. 2. Prijave interesentov, za stavbene parcele. 3. Slučajnosti. Zadnji izredni občni zbor je bil za spremembo pravil nesklepen. Zabilski se opozarjajo, da bo ta izredni občni zbor po § 36 združnih pravil veljavno sklepal ob vsakem številu udeležnikov. — Načelstvo.

1— Koline. Danes v soboto v restavraciji »Ljubljanski dvor« specialiteta: doma npravljen koline.

1— Na mestnem drsališču pod Tivolijem priredi v nedeljo, dne 20. decembra 1925 od 15. do pol 17. ure koncert godba Dravske div. oblasti. Vstopnina ta dan dvojna, dijaške dnevne vstopnice se ne izdajajo. Osebe, ki imajo sezonske vstopnice, plačajo samo enkratno vstopnino.

Socialistično vprašanje.

V naši državi ima delavska masa sicer razne socialistične stranke, kakor na primer: Narodno socialistično, soc. demokratično, krščansko socialistično in komunistično stranko, zato pa niti enega zastopnika v vladi, to pa v skladu tega, ker ni med njimi skupnega dela in enotnega nastopa. Vsaka teh strank kriči in se hvali, da je ona edina prava zastopnica delavstva, vsaka stavlja pri volitvah svoje kandidate in — vsaka propade, delavstvo pa ostane brez svojih zastopnikov. Ne manjka mu pa kričave, s katerimi pa ni nič pomagano, kar ti ljudje niso za resno delo, ampak uganjajo samo strankarstvo, socialisti pa se bori proti socializmu, brat proti bratu, sovražnik se pa zadovoljno smeje. Rečite, vi voditelji strank, ali morete nositi to odgovornost, ali vas ne peče vest nad takim početjem? To je zločin nad delavstvom in mora enkrat prenehati. Zakaj se tako krčevito držite strankinega programa, ne popuščate niti na eni, niti na drugi strani in zakaj so ostala vaša pogajanja za skupen nastop pri volitvah brezuspešna? Ker sta se pogajali na popolnoma napačni podlagi ter je bila stvar že v naprej obsojena na smrt, ker so nekateri voditelji že tudi v naprej zagotavljali, da iz tega ne bo nič. Ali ni to nezdrava sramota, zločin nad delavskimi masami? Kako se hočete opravičiti, če vas delavstvo enkrat pokliče na odgovor? Kako naj se združimo, če vlada med nami socialisti tako sovražstvo, ko smo vendar vsi delavci ter enako tlačeni in brezpravnici? En del socialistov stoji na narodni, drugi na internacionalni, tretji na verski, četrti pa na komunistični podlagi; eno pa je tako nezdravo kot drugo ter nas pogreza v vedno globokejšo bedo. Ali nimamo vsi delavci enakih interesov za zboljšanje našega gnetnega položaja, ali moramo biti vsi narodnjaki, internacionalci, komunisti itd.? Tega nam ni treba, morali bi biti le zavedni delavci-socialisti v eni močni in enotni stranki, ki bi se pa dala ustanoviti ter njen program izvesti le na ta način, da likvidirajo vse omenjene sedanje stranke ter se združijo v eno enotno, brez ozira na narodno pripadnost in versko prepričanje pod novimi, poštenimi in zmožnim vodstvom k že dolgo zaželenemu uspehu. Ako smo pri delu in stradanju vsi delavci tovariši enotni ter vsi enako gladni in revni, zakaj se potem ne bi združili v eni stranki v enotno fronto proti našim tlačiteljem in mučiteljem na zgoraj omenjeni in edino mogoči način?

Voditelji! 12. ura je in čas, da se vendar enkrat zavedate vaših dolžnosti; bedno stanje v toliko strahčih razpršenega delavstva je doseglo vrhunec, podajte se vendar enkrat na resno in pošteno delo v blagor nas vseh, sicer bomo primorani se tega velikega dela lotiti drugi, ki smo manj sebični pa tembolj poštenjavi ter izvesti to, česar se že toliko časa branite vi. Socialist.

Dijaški vestnik.

Socialno-pedagoški krožek na univerzi. — Delovanje tega krožka vzbuja med akademiki kakor tudi v javnosti vedno več simpatij, zlasti, ker se krožek ne bavi toliko z dnevnimi vprašanji, nego vse bolj z znanstvenimi problemi. Krožek prireja redna tedenska predavanja, katerim sledi prosta diskusija. Tako je priredil 14. t. m. ob 20. uri na učiteljsko predavanje dr. Bartola o panseksualizmu. Predavatelj je govoril o Freudovi teoriji seksualne funkcije človeka in o psihoanalizi. Izredno zanimivemu predavanju je prisostvovalo okrog 60 akademikov in ostalega občinstva. Ni se pa opazila udeležba učiteljskega naraščaja, ki bi jim morala biti ta predavanja v prvi vrsti namenjena, kar pa je najbrže krivda nezadostne agitacije.

Naš Glas. Slovenski srednješolci v Jugoslaviji se niso še povzpeli do svojega glasila, pač pa ga imajo srednješolci v Italiji. »Naš Glas« ima okusno, daši malce staromodno zunanost, dosedaj so izšli tri številke, prva stran tretje številke prinaša sliko znane Meštrovičevega Kraljeviča Marka. List je za srednješolce dosti dobro urejevan, pisan v slovensčini in srbohrvaščini. Glavni, leposlovje, notice — Če moremo mladim delavcem preko meje kaj svetovati, naj bo to: malo manj hejsovanstva, več konkretne, kakor je povedal Zako na obnem

zboru »Zore«. Tudi malo manj modrosti iz »Vidovdana« ne bi škodilo. Leposlovje je pa že davno izgubilo oni značaj, ki ga imajo prispevki v »Našem Glasu«, zlasti srbohrvaški. V listu najboljše stvari so, kar je samostojnega v »Vestniku« in »Listek«. Želimo največ uspeha vsem mladim idealistom v sedanjih težkih italijanskih dneh.

To in ono.

O CASOPISJU.

Georg Brandes piše med drugim o časopisu:

Kaj čitamo? Časopise. Nikdo ne more tajiti, da je dandanes čitanje časopisov za nas vse neodoljiva potreba, čisto tudi zabava; nikdo ne more tajiti, da se iz časopisov marsičesa naučimo. Časopisi nas poučujejo dan za dnevom v raznovrstnih zanimivih stvareh ter nam kažejo pot do druge obsejnejše literature. Ne moremo pogrešati, kakor hitro vstanemo, novic iz vse Evrope, Afrike, Amerike in Azije.

Včasih občutimo potrebo, da vidimo mišljenje, ki pa obstoji tuintam tudi iz predsodkov, ki so nam jih drugi vcepili, črno na belem izraženo in branjeno bolje, kakor je moremo izraziti in braniti sami. Slabo občinstvo slabih časopisov rabi končno za duševno hrano skandale iz privatnega življenja ter hoče, da se obmetavajo ljudje, ki se udeležujejo v politiki in književnosti, z blatom. Zadržje je specifično danski amusement. Priznani dobrosrčnosti danskega naroda odgovarja čudna zlobnost v malenkostih. Kakor uživajo drugi narodi bikoborbe, bolj petelinov in krvave nosove boksarjev, tako imajo Danci dopadajenje nad vsakovrstnim osebnim preganjanjem in obrekovanjem, ki zavzema vsled tega tudi v danskem tisku veliko prostora.

Kar bi bilo želeli čitateljem časopisov, bi bilo sledeče: Da so v stanu čitati svoj najljubši list kritično ter, da jih ta lektira ne zadovolji tako, da ne bi bili v stanu čitati tudi kaj drugega.

Če kupite pri

TEKSTILBAZARJU

LJUBLJANA, Krekov trg 10./I.

blago v stankih, se oblečete najceneje

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
petek, 18. decembra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 78, bl. 79; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 325, bl. 330; Zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 210; Slovenska banka d. d., Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. d. d., Ljubljana, den. 125; Združene papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d., Ljubljana, den. 120; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb, bl. 35; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 100, bl. 110; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, den. 115, bl. 120.

Blago: Bukovi hlodi, I. II., od 30 cm naprej, od 2.50 m dolž. napr., fco nakl. post., den. 200; trami, monte, od 3/3—6/8 in od 4 do 12 m, fco nakl. post., bl. 300; hrastovi plohi, I. II., od 90—130 mm in od 2.50 m naprej, fco vag. Postojna tranz. den. 1050; hrastova drva, 1 m dolž., suha, fco nakladal. na postaja 10 vag. den. 17.80, bl. 17.80, zaklj. 17.80; hrastovi plohi, neobrobjeni, I. II., od 70 mm debeline naprej in od 2.30 m dolž. napr. in od 20 cm šir. napr., fco meja 1 vag. den. 1000, bl. 1000, zaklj. 1000; hrastovi tesani ali rezani trami, od 25×25 cm širine napr. in od 2.30 m dolžine napr., zdravi, fco meja 1 vag. den. 1000, bl. 1000, zaklj. 1000; borovi bouds od 4—8 m dolž., od 35 cm debeline napr., la, fco meja 1 vag. den. 650, bl. 700, zaklj. 680; pšenica slav. reš., 75/76, fco slav. p. bl. 295; oves slav. reš., fco slav. postaja bl. 190; koruza, umetno sušena, fco vag.

slav. postaja 3 vag. den. 165, bl. 165, zaklj. 165; koruza nova, inzulanska, času prim. suha, fco medjimurska postaja 1 vag. den. 175, bl. 175, zaklj. 175; koruza nova, času primerno suha, fco vag. slov. postaja 1 vag. slov. postaja 1 vag. den. 165, bl. 165, zaklj. 165; koruza nova, času primerno suha, fco vag. nakladal. postaja 3 vag. den. 130, bl. 130, zaklj. 130; koruza nova, času primerno suha, za dobavo 1. II., fco vag. slav. postaja bl. 145; koruza činkvatin, za 1. II., fco vag. slav. postaja bl. 280; Otrobi drobni, fco vag. slav. postaja bl. 135; ajda domača, fco vag. slov. postaja bl. 250; otrobi ovseni, fco vag. Ljubljana bl. 125; brinje italijansko, fco vag. Ljubljana bl. 375; laneno seme, fco vag. Ljubljana bl. 550; Mast, čista, svinjska, netto, fco sod, fco naklad. postaja Banat bl. 2100; Sli-vovka 50% gar., fco sremška postaja, neotrošarinjena bl. 2300.

BORZE.

— Zagreb, 18. dec. Devize: Newyork ček 56.057—56.657 London izpl. 272.75—274.75, Pariz 204—208, Praga 166.35—168.35, Curih 1085.5—1085.35, ček 0—1093.5, Milan izpl. 226.4—228.8.

— Curih, 18. dec. Beograd 9.185, Newyork 517.75, London 25.115, Praga 15.35, Pariz 19.55, Milan 20.88, Varšava 52, Bukarešta 2.405, Dunaj 73, Sofija 3.775, Berlin 123.80, Budimpešta 0.007250.

Ljubljanska porota.

Ljubljana, 18. decembra.

Senatu predseduje sodni svetnik Jakob Antloga, volanta sta dr. Mohorič in okrajni

sodnik dr. Sajovic. Državno pravdnništvo zastopa dr. Ogoreutz.

Pri prvi razpravi

se je zagovarjal 26 letni pekovski pomočnik na Rakeku Jos. Kirm, ki je doma iz Mirne peči. Bil je radi tatvine že obsojen na štiri leta ječe. Obtožen je radi hudodelstva posilstva po § 127. k. z., dalje hudodelstva oskrumbe po § 128. k. z. in prestopka zoper javno pravnost po § 516. k. z. Zagovarja ga dr. Pegan. Obsojen je bil na dve leti težke ječe.

Mladi tatiji.

Zagovarjajo se: Anton Potočnik, roj. 1907. leta v Zagorici pri Bledu, občina Bled, ključavničarski vajenec, dalje Josip Kapus, rojen 1905 istotam kot prvi, kovaški pomočnik, in ključavničarski vajenec Janez Kapus, rojen 1909, tudi iz Zagorice.

Mladi zlikovci so obtoženi na celo vrsto predrznih vlovov, ki so jih izvršili največ skupno pod vodstvom v tem poslu najbolj prekanega Antona Potočnika.

V noči od 3. na 4. novembra 1924 sta vlomila A. Potočnik in Josip Kapus v trgovino N. Zipserjeve v Zalečah, kjer so bile Kapusu razmere dobro znane, ker je večkrat delal tam. Ukradla sta perila, nogavice, trikotaže in drugega blaga v vrednosti 9622 Din. Dne 13. januarja 1925 istotam zopet različnega blaga v skupni vrednosti 2682 Din. V novembru 1924 so odnesli Ivanu Zrimcu suh govej jezik, vreden 45 Din, in nekaj klobas. Februarja 1925 gotovine 45 Din. Na Bledu pred božičem Antoniji Ravnik vrečo bele moke, vredne 815 Din.

za prej omenjene vlove in tatvine. Prvič se

Oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft

44. Rešitev in pismo.

Ura kaže nekaj minut pred polnočjo.

Ze dalje časa so vsi štirje v oklopnem stolpu, vsak ima v roki zračno puško in gleda pazno skozi line.

Noč je ugodna za njih naljep, da prodajo svoje življenje čim dražje. Vihar buči in blisk za bliskom razsvetljuje temo.

A vseeno je zelo majhno upanje, ki se ga oklepajo, namreč, da bodo ustrelili vsakega sovražnika, zlasti pa onega, ki bi hotel vreči bombo, in se na ta način rešili. Bliskanje je večkrat ponehavalo in da se zgodi katastrofa, je bil zadosti le trenutek, kako lahko se tedaj kdo priplazi!

Skoro bi mislili, da so banditi zapustili razvaline. A saj je bilo vse noči tako mirno, še celo podnevi.

»Tu, tu!«

Po bliskovo vtakne Leonor puško skozi linico. Na zidu je opazila plazečo se postavo, v istem trenutku, ko je naznanila ura spodaj polnoč. — A še predno Leonor izprči, zagleda v svitu bliskov drugo postavo, ki se vrže na prvega moža — nož se zablika — strašen smrten krik, ki pa se ne konča — zakaj bučanje

(160)

viharja se pomeša z drugim rjoventjem, ki prihaja iz človeških grl.

Leonor — in nobeden — ne ve, kaj se pravzaprav godi. Vsi vrage iz pekla so se znašli skupaj, takšno tuljenje je slišati.

In zdaj tudi strelji. In zdaj zopet rjoventje, a na drug način, s popolnoma tujimi glasi.

Kenčno ve Leonor, za kaj gre.

»Indijanci so napadli bandite, to je indijanski bojni klic!« se razveseli.

Vmešati se ne morejo, torej le opazujejo.

Revolverji pokajo. Med razvalinami vidijo včasih, kako se borita dva moža, noži se bliskajo, besno tuljenje, smrtni kriki — tu fantastično oblečen bandit, tam napol gol Indijanec, ki ga spoznajo po temni polti in vihrajočih laseh — in tam na pampi Indijanci na konjih z dolgimi sulicami dreve proti razvalinam, kričeč svoj bojni klic. Zdaj se strnejo z drugimi jezdec, ki pokajo z revolverji — in potem zopet nepredirna tema.

Toda le deset minut — potem poneha tudi ta vrišč. In zopet zavladata smrtna tišina.

»Kdo neki je zmagal?« zašepeta Leonor z drhtečim srcem. »In če so Indijanci, ali smo na boljšem?«

»Tu stoji nekdo!«

V svitu bliskov vidijo na zidu pred avtomobilom visokoraščenega Indijanca, ki gleda v jamo.

»Mis Leonor Morris — dober prijatelj tu,« slišijo

z nenavajenim jezikom izgovorjene besede, ko se nekoliko poleže rohnjenje groma.

Vsak si lahko misli, kako presenečena je Leonor, ko zasliši svoje ime. Vse drugo bi bila preje pričakovala.

V naslednjem trenutku že spusti navzdol eno izmed oklopnih plošč — Indijanec pa je že izginil z zidu, stoji tik ob jami in z enim korakom je v oklopnem stolpu.

Je še mlad vojščak, oblečen le v usnjene hlače, mišičasti zgornji del telesa je gol, na pasu visi bola, to so metalne krogle. Južnameriški Indijanci ne nosijo zvezanih las v en šop, temveč jim vise trdi, črni lasje prosto.

Mirno je vstopil, mirno stoji, kakor da so ga tu pričakovali, njegovo lesketajoče oko je obrnjeno v deklino.

»Uff!«

»Napadli ste roparje in ste jih uničili?«

»Ittivauka je že dalje časa sledil velikemu šakalu.«

Zopet se zdrzne Leonor.

Ittivauka — drveči konj — tako je ime poglavarju Penhuenhov, ki je bil Georgov prijatelj, o katerem je pisal v svoji knjigi več strani. Ti Penhuenhi so dali Georgu častno ime »šitra nega«.

O čudno snidenje!

V tem trenutku ni mislila Leonor nič drugega, —

in tatvin, v katerih se je menda vežbal že na prej omenjene vlome in tazine. Prvič se je poskusil v tej obrti dne 17. oktobra 1924, ko je vlomil v trgovino Jožice Hočevanje na Bledu in odnesel nekaj klobas, salam in 2 kg šunke, vredne 250 Din. Nedolgo zatem Antoniji Pangrašč pred trgovino viseči dež-ni plašč v vrednosti 450 Din. Dne 31. decem-

bra 1924 tudi na Bledu Valentinu Maleju go-tovine 660 Din. V letu 1924 pa neznanu ko-mu ustrojeno telečjo kožo, vredno 100 Din.

Obtoženi v obče priznavajo vsa očitana jim dejanja, le Josip Kapus skuša zvrčati vso krivdo na A. Potočnika. S svojimi zagovori pridejo pa v različna nesoglasja in neverjet-nosti. A tudi dokazni material ne prinaša

popolne jasnosti, kljub temu, da so obtoženi že od meseca februarja v preiskovalnem za-poru.

Vsled tega predlaga državni pravdnik dr. Ogoreutz, da se razprava preloži na prihod-nje zasedanje, da se vsi slučaji še natančneje preiščejo. Zagovornik dr. Furlan predlaga poleg tega še, naj se obtoženci izpuste na

svobodo in preda vsa stvar deželnemu sodi-šču. Kajti oni so že od februarja v preisko-valnem zaporu, torej gotovo dalj, kot bodo obsojeni.

Po kratkem posvetovanju je senat sprejel oba predloga. Obtoženci so bili izpuščeni.

Poleg dr. Furlana sta bila še zagovornika dr. Oblak in dr. Božidar Vodušek.

Nepotrebna stvar za božično in novoletno darilo, ker je trdka

JOSIP PETELINC - Ljubljana

znižala v to svrhu cene šivalnim strojem in kolesom znamke „GRITZNER“ „PHÖNIX“ „ADLER“ za 10 %. Ugodna obročna odplačila.

Poslovne knjige.

P. n. bančnim zavodom ter industrijskim podjetjem dobavljam poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v fini in trpežni vezavi v najkrajšem času.

Knjigoveznica in črtalnica

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica šte. 14

VINOCET.

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higiensko najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta šte. 1a, II. nadstropje.

MALI OGLASI

Oglasom do 20 besed Din 5,-, vsaka nadaljnja beseda 50 para

KOKS - - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Gospodična

ki ljubi šport, želi poznanja z inteligentom športnikom v svrhu skupnih izletov. Ponudbe na upravo lista s sliko pod šifro »šport«.

Sobarica

marljiva, zdrava in poštena se sprejme. Prednost imajo one, ki znajo šivati. Ponudbe na Julka J. Bašny, Beograd, Miloša Velikog ulica 58.

Z resnim gospodom

20 do 25 let želi dopisovati premožna, samostojna gospodična. — V slučaju medsebojnega razumevanja ženitev ni izključena. — Resne dopise s liko na upravo »Narodnega Dnevnika« pod šifro »Osamljena«.

Akademik

išče sobo, še mogoče separirano, za takoj. Najraje v sredini mesta. Ponudbe na upravo lista pod »Soba«.

50.000 Din

posijala išče izumitelj umotvora epohalne važnosti, odnosno bolje situiranega sodelavca. Cenjene ponudbe poslati na upravo lista pod značko »Izum«.

Fotograf

ali Amaterja za pokrajinske slike in stereofotografije, sprejmemo za stalno. Ponudbe z referencami in navedbo plače pod šifro »Fotograf« na »Publicitas« d. d. oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7. II.

RADIO-aparate

in sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje

Izurj ena stenografinja

in strojepiska z večletno odvetniško prakso išče službe. Gre tudi na deželo. Ponudbe prositi na upravo lista pod: »Vestnac«.

Znanja želi

z inteligentno gospodično visokošolec. Le resne ponudbe — neanoni-mne in s liko — na upravo lista pod »Dvajsetletna«.

Vsak dan namočena

POLENOVKA

v specialni trgovini rib
LIUBLJANA, Gradišče šte. 7.

Izšla je Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1926,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji ja bil najbolj vpoštovan že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. — Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednjih tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg šte. 12

Širite „Narodni Dnevnik“!

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z. o. z. v Ljubljani
MESTNI TRG ŠT. 6

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje **najugodnejše**.

VEČJE IN STALNE VLOGE OBRESTUJE PO DOGOVORU.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe, poročila in proti ustavitvi.

Vsak hoče v Božiču in Novem letu

napraviti svojim veselje s primernim darilom in to je le mogoče, če iste kupi pri trdki

JOSIP PETELINC - Ljubljana

ki ima veliko zalogo žepnih robcev, rokavic, nogavic, pletenine, srajce za gospode, toaletne potrebščine, samoveznice, angleške šifone, fine klate, vezeno, čipke, torbice, nahrbnike, police in še veliko, veliko drugih lepih in potrebnih stvari po znatno znižani ceni. — Na veliko in malo!

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrsne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. — — — — — Lastna knjigoveznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552